

BESLUT OCH SKÖTSELPLAN FÖR

Rösselkärret

MÖRBYLÅNGA KOMMUN, KALMAR LÄN

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

RÖSSELKÄRRET- SKÖTSELPLAN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SIDA

BESLUT

1

ALLMÄN BESKRIVNING

1.	BESKRIVNING AV OMRÅDET	1
2.	ÄRENDETS BEREDNING	3
3.	OMRÅDETS BETYDELSE OCH BEHOV AV SKYDD OCH VÅRD	3
4.	LÄNSSTYRELSENS BESLUT	4
5.	ÄNDAMÅLET MED RESERVATET	4
6.	FÖRESKRIFTER	4

SKÖTSELPLAN

1.	DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN	8
2.	ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	9
3.	TILLSYN	9
4.	DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER	9
5.	BIOLOGISK DOKUMENTATION	-
6.	REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN	10
7.	FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	10

BILAGOR

1.	BESLUTSKARTA SKALA 1: 10 000	-
2.	FASTIGHETSFÖRTECKNING	-
3.	REGISTERUPPGIFTER	11
4.	UTREDNING AV KOSTNADER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	13

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET RÖSSELKÄRRET, MÖRBYLÅNGA KOMMUN

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Rösselkärret
Kommun:	Mörbylånga
Läge:	Områdets centrum ligger ca 4 km O Torslunda kyrka
Kartblad:	Topografisk karta 4G N6 Ekonomisk karta 4G 5j (576)
Gräns:	Se bifogad beslutskarta bilaga 1
Areal:	18 ha
Fastigheter och fastighetsägare:	Arontorp 1:120 Staten genom Statens Naturvårdsverk Tävelsrum 3:7
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

Beskrivning av området

Området är beläget i den södra delen av Mittlandsskogen ca 4 km O Torslunda. Naturreservatet utgörs av hasselrik björk/ekskog och blandädellövskog samt några mindre fuktängar och kärr.

Berggrunden består av ordovisisk kalksten. Jordlagren domineras helt av sandig-moig morän med stort lerinslag. I våtmarkerna förekommer ett tunt lager med torv.

Vegetationen utgörs huvudsakligen av lövblandskog med björk som dominerande trädslag på merparten av arealen. Inom vissa delar finns relativt stort inslag av ek och ställvis samdominerar eken med björk i trädskiktet. I trädskiktet finns i övrigt inslag av ask, skogsalm, asp, sälg, oxel, apel, gran samt enstaka tidigare hamlade lindar. Ung ask bildar ofta ett underskikt under björkbestånden. Slutenheten varierar från partier med mycket tätt trädskikt till mer luckiga delar där träden växer gruppvis med ett tätt underskikt av hassel och hagtorn. Merparten av trädbeståndet består av klena till medelgrova stammar. Riktigt gamla grova träd saknas, men inslag av äldre, vidkroniga ekar förekommer. Förekomsten av död ved, främst i form av lågor och högstubbar av björk är riklig.

Buskskiktet är väl utvecklat och består främst av ung hassel, hagtorn och föryngring av ädellövträd, särskilt ask. I fuktigare partier och särskilt i kantzonerna mot kärren finns inslag av brakved. I senare igenvuxna delar med glesare trädskikt växer täta buskage med en och slån.

Fältskiktet utgörs av lågörtstyp med blåsippa, gulsippa, vitsippa, murgröna, lundgröe, lundslok och nejlikört som dominerande arter.

Inom reservatsområdet finns tre öppna våtmarker. Två av dem utgörs av fuktängar av älväxing-lågstartyp. Den största av dem, Rösselkärrret, har i våtmarksinventeringen för Öland åsatts klass 3. Fuktängarna är på grund av minskad hävd stadda i igenväxning och en viss inträngning av främst en, brakved och slån kan märkas från kanterna.

Den tredje våtmarken består av ett kärr av lågstartyp som vid högvatten till större delen upptas av öppna klarvattenytor. Kärrret är ett av Mittlandsskogens betydelsefullaste leklokaler för långbensgroda. Enligt Ingemar Ahlén, Sveriges Lantbruksuniversitet är det den viktigaste lokalen söder om Tvetå och den är därmed av avgörande betydelse för långbensgrodens population i den södra delen av Mittlandet. Långbensgrodan är klassad som sårbar (hotkategori 2) på den nationella hotlistan. I Sverige förekommer arten i Skåne, Blekinge, Småland, och Öland. En betydande del av den svenska populationen finns på Öland med koncentration till Mittlandsskogen. Långbensgrodan kräver tillgång till kärr eller vattensamlingar med tidig islossning eftersom leken inträffar redan i mars. Lokalerna bör således vara öppna för solexponering samtidigt som de skall var omgivna av skyddande lövskog. Lövskogen utgör en viktig biotop för grodorna under den tid de inte uppehåller sig i våtmarkerna. Vidare är det viktigt att kärrret saknar hydrologisk kontakt med bäcksystem som hyser fiskbestånd. Dessa förutsättningar är väl uppfyllda för kärrret inom reservatsområdet och lokalen har under en lång rad av år fungerat som regelbunden, stabil miljö för grodleden och för yngelutvecklingen (Ahlén i brev 1993).

Faunan och florán är i övrigt inte närmare inventerad. När det gäller florán kan dock nämnas att en sällsynt lav, *Acrocordia cavata* (hotkategori 3) har påträffats på grov ask inom området. Vidare finns förekomster av två hotlistade svamparter, nämligen *Trechispora fastidiosa*, ringskinn och en art av släktet *Dermoloma*. En ascomycet som troligen är av naturvårdsintresse men vars ekologi och status är bristfälligt känd är *Sticta radiata*.

Ärendets beredning

Reservatsbildning initierades i samband med att en ansökan om sluttavverkning av skiftet Arontorp 1:120 (tidigare 1:8) inlämnades till Skogsvårdsstyrelsen i december 1992. Efter samråd med Naturvårdsverket och professor Ingemar Ahlén, Sveriges lantbruksuniversitet beslöt Länsstyrelsen att inleda förhandlingar om reservatsbildning med markägaren.

En särskild skrivelse i ärendet har inkommit från Ingemar Ahlén med synpunkter om lokalens betydelse för långbensgrodan i södra delen av Mittlandet.

Statens Naturvårdsverk har i beslut 1993-02-24 meddelat Länsstyrelsen förhandsbesked om tilldelning av medel för säkerställande av objektet.

Skogsvårdsstyrelsen har på uppdrag av länsstyrelsen genomfört värdering av området. Länsstyrelsen har därefter med stöd av 29 § naturvårdsförordningen träffat uppgörelse om intrångsersättning med ägarna till Tävelsrum 3:7. Fastigheten Arontorp 1:120 har förvärvats av Naturvårdsverket.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Naturvårdsverket, kommunen, Skogsvårdsstyrelsen, Ölands botaniska förening, Ölands Ornitologiska förening, Ölands Naturvårn samt professor Ingemar Ahlén.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Området omfattas av riksintresse för den vetenskapliga naturvården enligt lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser mm.

Området är allmänekologiskt intressant på grund av förekomsten av naturskogsartad lövskog med stort ädellövträdsinslag.

Området är zoologiskt intressant som en av Mittlandsskogens viktigaste leklokaler för den hotklassade grodarten Rana dalmatina, långbensgroda.

Vidare har området botaniskt intresse då det hyser inslag av sällsynta och hotade kryptogamer.

Områdets värde kan påverkas negativt av slutavverkning och andra skogliga åtgärder samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen finner att förordnande om naturreservat går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark och vattenresurserna enligt 2 och 3 kap lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser mm samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1) bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen av landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) området som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara naturreservatet Rösselekärret.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda en av Mittlandsskogens viktigaste leklokalerna inklusive omgivande lövskogsbiotoper för långbensgroda Rana dalmatina.

Föreskrifter

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen vilka anges nedan.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. anordna upplag,
3. bedriva täkt av något slag,
4. dika, muddra, schakta, borra, gräva, tippa, utfylla, torrlägga eller spränga,
5. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra kalk, rötslam eller växtnäringsämne,
6. anlägga väg eller parkeringsplats,
7. avverka, gallra, röja, plantera, så eller vidta annan skoglig åtgärd,
8. dra fram mark- eller luftledning,
9. upplåta plats för camping eller uppställning av husvagnar,
10. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart,

11. framföra motorfordon eller annat transportmedel,
12. upplåta markområdet för tävlings- eller övningsändamål,
13. ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse,
14. odla upp naturlig betesmark, myrmark eller skogsmark.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet enligt 9 § naturvårdslagen och som är närmare angivna i bifogade skötselplan.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning av och upplysning om reservatet.
2. Anläggande och underhåll av anordningar för friluftslivet såsom parkeringsplats, uppställande av sopkärl samt anläggande av strövstigar om dessa åtgärder anses erforderliga.
3. Åtgärder för att gynna och främja lövskogens utveckling samt dess flora och fauna.
4. Skogsskyddsåtgärder som naturvårdsförvaltaren finner nödvändiga.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. framföra alla slag av fordon eller farkoster,
2. tälta, ställa upp husvagn eller liknande,
3. rida,
4. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
5. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning,
6. göra upp eld,
7. förstöra, ta bort eller skada fast naturföremål eller ytbildning,

8. samla in lösa stenar eller ta loss bitar från berggrunden,
9. skada fast fornlämning,
10. gräva upp eller plocka kärleväxter, vedsvampar, mossor eller lavar,
11. skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris,
12. jaga, döda, fånga eller skada vilda däggdjur, grod- och kräldjur eller fåglar, ta bort eller skada ägg eller bon eller på annat sätt störa djurlivet,
13. utnyttja området för tävlings- eller övningsändamål,
14. bedriva kommersiell verksamhet.

Naturvetenskapliga eller andra undersökningar skall utföras i samråd med Länsstyrelsen.

Föreskrifterna under C gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

Utan hinder av ovanstående förbud är det tillåtet att:

- * utöva jakt och i samband därmed använda okopplad hund
- * i samband med jakt använda motordrivet fordon för transport av skjutet vilt
- * tjänsteman i sjukvårds- polis eller räddningsärende använder erforderligt fordon och hund

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogade skötselplan. Inom ramen för denna kan Länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och naturresursdepartementet, se bilaga 5.

Beslutet skall kungöras på det sätt som är föreskrivet beträffande författningar i allmänhet.

BESLUTSKARTA

Naturreservatet Rösselkärret

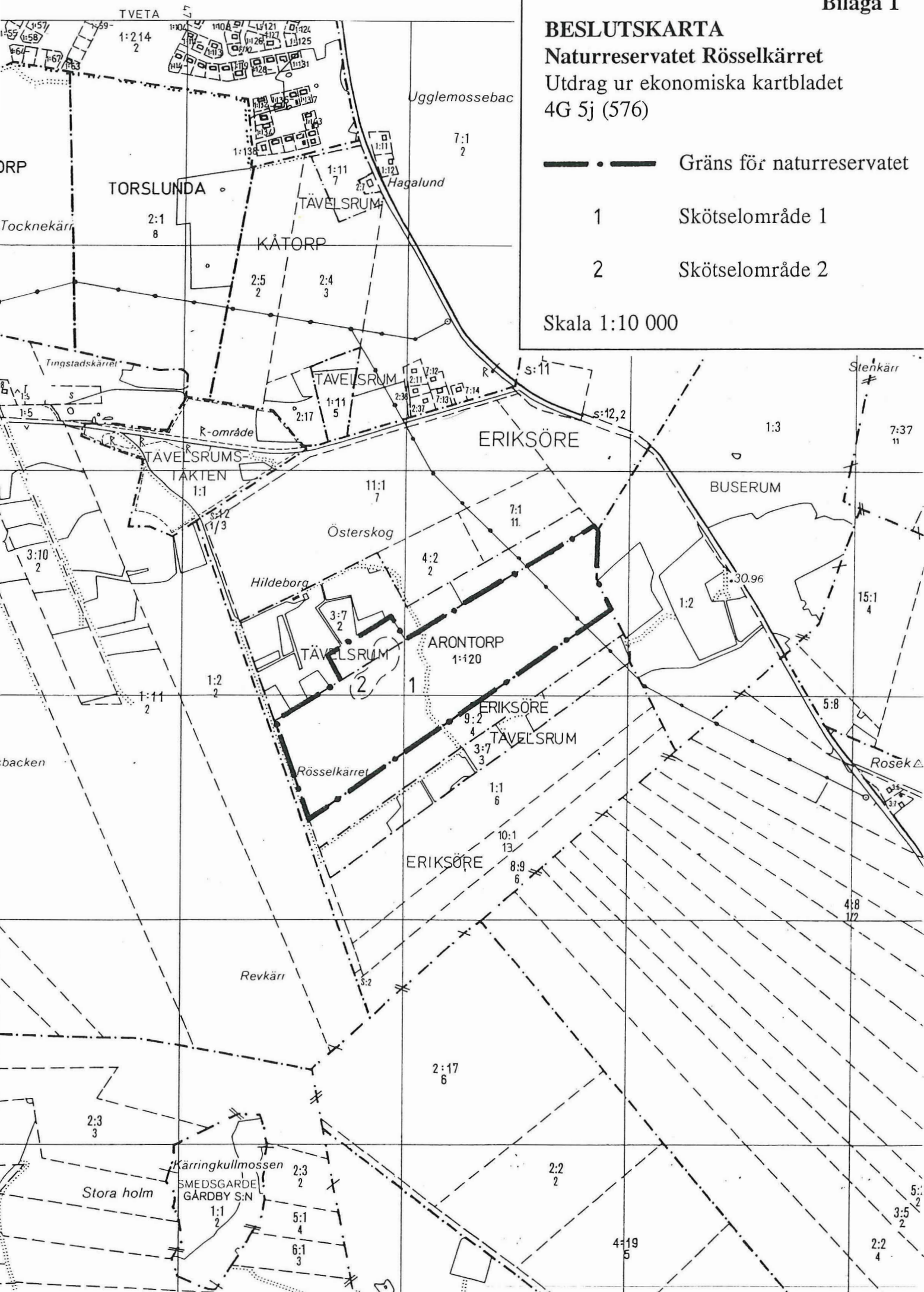
Utdrag ur ekonomiska kartbladet
4G 5j (576)

— · — Gräns för naturreservatet

1 Skötselområde 1

2 Skötselområde 2

Skala 1:10 000

BILAGA 2

SKÖTSELPLAN**1. Disposition och skötsel av mark och vatten****1.1 Övergripande mål**

Målet för skötseln skall vara att skydda och bibehålla ett område med kärr, fuktängar och lövskog så att dess betydelse som leklokal och livsmiljö för långbensgroda kan bestå. I målet ingår också att bibehålla områdets värde för andra sällsynta och hotade lövskogslevande arter.

1.2 Riktlinjer och åtgärder**1.2.1 Skötselområde 1.**

Mål: Blandlövskog av hasselrik ek/björktyp med inslag av fuktängar.

Områdets betydelse för naturskogsberoende hotade, sällsynta eller hänsynskrävande arter skall bibehållas och utvecklas så att dessa kan fortleva och helst öka i antal och utbredning.

Riktlinjer och åtgärder: Inga åtgärder.

Skogsbete med nötkreatur bör eftersträvas i mån av tillgång på djur.

1.2.2 Skötselområde 2.

Mål: Kärr med öppna vattensamlingar.

Områdets förutsättningar som leklokal för långbensgroda skall bibehållas.

Riktlinjer och åtgärder: Vid behov bortröjning av inträngande vedartad vegetation längs kärrets kanter. Uppföljning av vegetationsutvecklingen bör ske fortlöpande för bedömning av erforderliga röjningsinsatser eller andra åtgärder för vegetationsskötsel.

Bete med nötkreatur eftersträvas i mån av tillgång på djur.

Populationsutvecklingen hos långbensbrodan följs upp, helst genom årlig inventering.

1.2.3 Faunavård och jakt

Riktlinjer och åtgärder: Rätten till jakt berörs ej av reservatsbildningen.

Faunavårdande hänsyn skall tas vid reservatsskötseln samt vid utövande av jakt.

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är främst att bevara områdets värde för faunan och floran och då särskilt för den hotade långbensgrodan. Med hänsyn till detta ändamål skall inga fasta anläggningar för friluftslivet anordnas inom eller i anslutning till reservatet. Vandringsleder bör endast anordnas om kanalisering av besökare erfordras för att skydda fauna och flora. För närvarande bedöms inget sådant behov föreligga.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Vandringsspår och leder

Ingen åtgärd.

2.2.2 Information

En informationsskylt med kortfattad beskrivning av objektet och gällande föreskrifter sätts upp där den gamla brukningsvägen från Hildeborg passerar in i reservatet.

2.2.3 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att detta genomförs.

3. Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren skall utöva fortlöpande tillsyn av reservatet. För uppdragets utförande kan lokal tillsynsman eller motsvarande engageras.

4. Dokumentation av utförda åtgärder

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- * skötselområde
- * utförd åtgärd
- * år och månad för åtgärdens utförande
- * dagsverksåtgång/kostnad
- * vem som utfört åtgärden (naturvårdsförvaltaren, markägaren, beredskapslag eller annan)
- * finansiering (vårdanslaget, AMS-medel etc)
- * eventuell notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom naturreservatet.

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid eventuell revidering av skötselplanen.

5. Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller för överskådlig framtid vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall däremot ses över när Länsstyrelsen anser det påkallat, exempelvis om det tillkommer ny kunskap om områdets naturvärden eller nya rön inom naturvårdsbiologin som bör föranleda en omprövning av skötseln.

6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

6.1 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har gjort en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen bifogas.

6.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Staten bekostar uppförande och underhåll av anordningar för friluftslivet, framställning och utplacering av informationsskyltar, utmärkning av reservatets gräns, tillsyn samt eventuell uppsättning av nytt stängsel. Gallring, röjning eller annan skötselåtgärd som utförs för att tillgodose ändamålet med reservatet bekostas av staten. Gagnvirke tillfaller markägaren.

BILAGA 3

REGISTERUPPGIFTER

Namn:	Rösselkärret
Kommun:	Mörbylånga
Läge:	Ca 4 km O Torslunda kyrka
Kartblad:	Topografisk karta 4G NO Ekonomisk karta 4G 5j (576)
Gräns:	Innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad beslutskarta, bilaga 1
Fastigheter:	Arontorp 1:120 Tävelsrum 3:7
Fastighetsägare:	<i>Enligt gällande fastighetsregister</i> <i>Arontorp 1:120, Ägare: Länssstyrelsen</i> <i>Tävelsrum 3:7, Ägare: Länssstyrelsen</i> <i>Enligt gällande fastighetsregister</i>
Naturvårdsförvaltare:	Länssstyrelsen
Area:	18 ha
Naturtyp:	Ädellövskog, kärr, fuktäng
Landskapstyp:	Slätt
Naturgeografisk region:	14 b Ölands skogrika områden
Skyddsmotiv:	Ekologiska, zoologiska och botaniska
Skyddsföreskrifter:	Indispensabla totala: A1-A14 Indispensabla partiella: -- Dispensabla: --
Skyddsföreskrifter produktiv skogsmark:	A1-A14

Befintliga anläggningar:

--

Planerade anläggningar:

Informationstavla

Inventeringar,
övrig dokumentation:

Ahlén, Ingvar. 1993. Brev till länsstyrelsen angående
planerade avverkningar vid Hildeborg.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. Naturvårdens
riksintressen. Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1982. Natur och naturvård på
Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1994. Våtmarksinventering av
Öland 1993.

Ölands Botaniska Förening. Register över hotade
kryptogamer och kärlväxter på Öland

BILAGA 4

UTREDNING AV KOSTNADER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN
(Undantagen från fastställelse enligt 9 § naturvårdsförordningen)

Typ av åtgärder	Engångskostnad	Årlig kostnad
Tillsyn		2 000
Information	5 000	
Röjning	5 000	
Gränsmarkering	5 000	
Inventering/dokumentation	10 000	1 000
Summa	25 000	3 000

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS REGERINGEN

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos regeringen. Det gör Ni genom en skrivelse till regeringen, miljödepartementet, men Ni ska lämna/skicka skrivelsen till länsstyrelsen i Kalmar.

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer).

Tala om varför Ni anser att beslutet ska ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna skrivelsen.

Observera att Er skrivelse ska lämnas/skickas till länsstyrelsen, Malmbrogatan 6, Kalmar. Postadressen är 391 86 Kalmar.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.